

'Doel is de materiële ongeletterdheid tegengaan'

MONIKA AUCH, BEELDEND KUNSTENAAR EN ARTS, GING IN 2013 VAN START MET STITCH-YOUR-BRAIN, EEN INTERNATIONAAL PROJECT EN EMPIRISCH ONDERZOEK WAAR DEELNEMERS HUN BREIN UITBEELDEN. DIE SAMENHANG TUSSEN HAND, BREIN EN CREATIVITEIT KOMT OOK AAN BOD IN HAAR ONLANGS UITGEKOMEN BOEK 'STITCH YOUR BRAIN'. HOOG TIJD VOOR HZG OM IN GESPREK TE GAAN MET MONIKA.

Je bent heel erg geïnteresseerd in de intelligentie van de hand, vanwaar die fascinatie?

De tastzin, het begrijpen van wat je aanraakt, is essentieel in beide beroepen. Hoe voelt iets en hoe is een vorm en weefsel gegroeid? Als beeldend kunstenaar is handmatig weven mijn gereedschap, zoals voor een schilder kwasten en doek. Ik maak ragfijne, doorzichtige sculpturen, net embryo's en stoere wandkleden uit vingerdikke draden met patronen van uitvergrote weefselstructuren.

Kun je iets meer vertellen over Stitch your brain, waarom is dit ooit opgezet?

Sinds het begin van de digitalisatie hebben swipen, scrollen en tikken veel handmatige acties overgenomen. De handwerkles is uit het lesplan van scholen geschrapt. Wat is de invloed van deze verarming van vaardigheden op het ambacht, op ons welbevinden? Hoe werkt de hand-brein-creativiteit eigenlijk? In 2013 startte ik een op wetenschappelijk model geïnspireerd onderzoek. Het doel is om het belang van het creatieve maken met data en argumenten te onderbouwen om

handwerken te profileren en de materiële ongeletterdheid tegen te gaan.

Welke technieken zijn gebruikt bij Stitch your brain?

Deelnemers waren geheel vrij in hoe ze het stramien zouden bewerken. Vooral borduren in alle mogelijke vormen, maar ook appliqué, patchwork en collages met papier, kralen, plastic afval en klei. Soms werd het stramien uit elkaar geknipt. Deze verscheidenheid heeft één gemeenschappelijke factor: het zijn allemaal zelfportretten! Wij projecteren onze identiteit op ons brein.

Er namen ook 40 professionele kunstenaars deel. Hun breintjes hebben een herkenbaar persoonlijk handschrift, ook al gebruiken ze geen textiele technieken in hun andere werk.

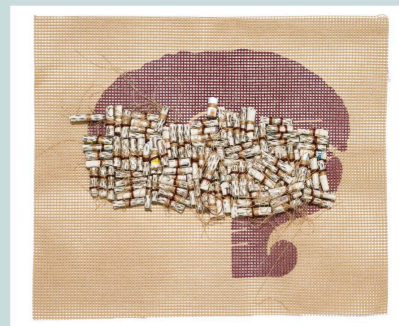
De deelnemers aan deze expositie hadden de creaties voorzien van persoonlijke verhalen. Welke verhalen raakte jou het meest?

Zoei So uit Hongkong knipte een krantenpagina met de namen van gearresteerde mensen in strookjes en maakte er een volume, een massa ervan. 'Het knippen

en naaien hielpen me om onverteerbare gevoelens richting te geven. Ik noem dit werk: 'A' for 'Arrest'. ' mailt ze. Een brein met een bewerkte voor- en achterzijde laat de onmacht zien en de harde werkelijkheid van Alzheimer. Er is ook een werk met ingebouwde batterij en knipperende lichten zodat je het geluksgevoel aan kan zetten!

Je hebt onlangs een boek uitgebracht waarin we diverse creaties van de deelnemers kunnen zien. Kun je iets vertellen over de totstandkoming van dit boek?

Uitgever Eleonoor JapSam vond het een fascinerend project op het snijvlak van disciplines, een dialoog tussen kunst en wetenschap. Ze maakte een match met grafische vormgever Joost Grootens, die alle informatie overzichtelijk bij elkaar bracht. Het team bestond uit een fotograaf, vormgevers, vertalers, teksteditoren en drukkers. Ik wilde de 118 breintjes uit de collectie, de resultaten van de studie en interessante, beschouwende artikelen in het boek hebben. Wouter Stelwagen maakte fantastische foto's. Een jonge expert in technische kunstgeschiedenis analyseerde alle breintjes op techniek en

Zoei So uit Hongkong en haar werk 'A' for 'Arrest', gemaakt in 2021. Fotografie: Wouter Stelwagen.

Ti Fens, 'Happiness switch your light'. Fotografie: Wouter Stelwagen.

Werk gemaakt door Loke Lith en Diny van Kempen. Beide hadden ouders met dementie. Fotografie: Wouter Stelwagen.

materiaalgebruik. Ik ben erg blij met de cover. De omslag is bekleed met ruw gaas en meteen bij het in de hand nemen wordt de tastzin aangesproken. De productie is mogelijk gemaakt door subsidies van fondsen en stichtingen.

Hoe belangrijk is het om te blijven creëren met je handen in dit digitale tijdperk?

Zoals te verwachten namen vooral vrouwen deel aan het project. De grootste groep deelnemers is tussen de vijftig en zeventig jaar oud, de bevolkingsgroep die hormonale en andere veranderingen in hun leven meemaken. Veel vrouwen vertellen hoe handwerken mentale rust creëerde in belastende situaties, als eenvoudig stressmanagement. In Coronatijd namen meer jonge vrouwen deel aan het project. In vergelijking met de oudere leeftijdsgroep lijken ze op technisch gebied

minder vaardig, maar raken - na enige frustratiemomenten - ook geïnspireerd. De resultaten van de studie en de statements van de deelnemers vormen een krachtig, met cijfers en data onderbouwd pleidooi voor de positieve invloed van handwerken op gezondheid, lange- en korte termijn leren, handvaardigheid en mentale stabiliteit. Uiteindelijk is het met plezier creëren een menselijke behoefte en leven we niet in een virtuele maar materiële wereld, waar swipen en scrollen niet voldoende zijn om goed te leven.

Het project gaat door en heeft een eigen website. De borduurpakketjes kunnen worden besteld via: www.cargocollective.com/stitchyourbrain

Het boek van Monika Auch: 'Stitch your Brain'. ISBN: 9789492852779. Fotografie: Monika Auch.